

Til nr. 1

Arvelovens § 61 indeholder bestemmelser om anbringelse af tvangsarv, der er båndlagt ved testamente. I loven om anbringelse og bestyrelse af umyndiges midler findes en supplerende bestemmelse, hvorefter justitsministeren fastsætter regler om anbringelse af myndiges båndlagte midler.

Som følge af ophævelsen af anbringelses- og bestyrelsesloven, jf. § 52, stk. 2, i forslaget til lov om værgemål, foreslås bestemmelsen overført til arveloven.

Til § 15

Skifteloven

De gældende regler i skifteloven indeholder en række særlige bestemmelser om arvinger, der er umyndige, dvs. under 18 år eller umyndiggjorte.

Hvis der i et dødsbo er arvinger, der er umyndige på grund af alder eller som følge af umyndiggørelse, skal boet ifølge skiftelovens § 5 som udgangspunkt tages under offentlig skiftebehandling. Snarest muligt efter begyndelsen af den offentlige skiftebehandling skal skifteretten sørge for beskikkelse af væрге for umyndige arvinger, hvis der ikke allerede er beskikket en væрге. Endvidere gælder, at stillingtagen til dispositioner i boet, som ikke tåler udsættelse, samt beslutning om, hvorvidt boet skal behandles som et gældsvedgælses- eller gældsfragælsesbo, for umyndige skal ske ved deres væрге, og at skifteretten kan modsætte sig gældsvedgælsen, når den antager, at overtagelse af gældsansvaret kan medføre tab, jf. skiftelovens § 16, stk. 2.

Under den offentlige skiftebehandling skal skifteretten endvidere i en række situationer særligt påse, at beslutninger vedrørende boet ikke er til skade for umyndige arvinger, selv om værgen meddeler samtykke til dispositionen, jf. herved skiftelovens § 24, § 47, § 51 og § 60.

Er der umyndige arvinger, kan overtagelse af et dødsbo til privat skifte kun ske, hvis både de umyndiges værger og skifteretten finder det ubetænkeligt, jf. skiftelovens § 75.

Justitsministeriet har overvejet, om indførelsen af værgemål efter værgemålslovens § 5 og samværgemål efter værgemålslovens § 7 bør medføre, at de regler i skifteloven, der har til formål at give umyndige en særlig beskyttelse, bør udvides til også at omfatte personer under sådanne værgemål.

Grunden hertil skulle i givet fald være, at personer, der opfylder betingelserne for at komme under værgemål efter § 5, typisk vil være i en sådan tilstand, at de – ligesom de, der i dag er umyndige – kan have behov for, at skifteretten i loven pålægges

en pligt til særligt at varetage deres interesser. Det ville formentlig i den forbindelse også være naturligt at foreskrive en pligt for personer under § 5-værgemål til under skiftet at lade sig repræsentere af værgen.

Tilsvarende synspunkter ville, dog med noget mindre styrke, kunne anføres for så vidt angår personer, der opfylder betingelserne for at komme under samværgemål.

Værgemål efter værgemålslovens § 5 medfører imidlertid ikke, at personer, der kommer under værgemål, fratages muligheden for på egen hånd at forpligte sig ved retshandler eller råde over sin formue. Endvidere kan værgemål efter værgemålslovens § 5, der angår økonomiske forhold, begrænses til at angå bestemte aktiver eller anliggender. Når der endvidere lægges vægt på, at formålet med at indføre værgemål efter værgemålslovens § 5 er at give mulighed for at etablere værgemål, der ikke som en umyndiggørelse fratager den pågældende hele formueretsabiliteten, finder Justitsministeriet ikke fuldt tilstrækkeligt grundlag for at foreslå, at de nævnte særlige regler i skifteloven til beskyttelse af umyndige også skal omfatte personer, der er under værgemål efter værgemålslovens § 5. Tilsvarende gælder for personer under samværgemål, der efter de nye regler disponerer sammen med værgen, dog således at den, der er under samværgemål, ikke fratages muligheden for at råde alene i formueretlige anliggender.

Personer under værgemål efter værgemålslovens § 5 og personer, der er under samværgemål, vil heretter være stillet som myndige. Dette forekommer ikke betænkeligt, idet værgen – hvis værgemålets område omfatter sådanne forhold – kan repræsentere den pågældende under skiftet og træffe afgørelser på dennes vegne. Viser det sig at være et problem, at tillige den, der er under værgemål, kan disponere, er der mulighed for, at der tages initiativ til iværksættelse af et værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6. Dette initiativ vil – ligesom det sker i dag i situationer, hvor personer, der ikke er umyndiggjort, skønnes ude af stand til at varetage deres interesser under skiftet – kunne tages af skifteretten, der kan opfordre enten den pågældendes nærmeste, værgen, kommunalbestyrelsen eller politiet til at fremsætte anmodning om værgemål med fratagelse af den retlige handleevne.

For så vidt angår skifte bemærkes i øvrigt, at der ved betænkning nr. 1270/1994 om skifte af dødsboer, der indeholder forslag til en fuldstændig revision af skiftelovgivningen, foreslås en særlig ordning med skifteværger. Efter forslaget kan skifteretten beskikke en skifteværge for en arving, bl.a. hvis denne på grund af legemlig sygdom eller psykisk svækkelse er